

AURELIA LOMBARTE SEGURA

BIOGRAFIA

Aurelia Lombarte Segura va nàixer a Mont-roig el 1933, encara que és veïna de Vall-de-roures des del 1956. Ha estat des de sempre mestressa de casa, però mai no ha deixat de tenir àmplies inquietuds culturals, com queda demostrat en els poemes de caràcter popular que ha publicat als programes de festes de Pena-roja, Valljunquera i Vall-de-roures. Algunes de les seves composicions han aparegut també en obres col·lectives (com *Memòria de la set* o *Roda la mola*), a *Temps de Franja* i a la revista local *Plana Rasa* de l'«Associació Cultural Sucarrats» de Mont-roig.

La poesia d'Aurelia Lombarte se situa a la línia marcada en la producció literària de Desideri Lombarte, la qual es fonamenta en la poetització de la quotidianitat campestre del Matarranya, a través de la descripció i el record sentimental de la realitat viscuda. Són clau als seus poemes els elements que identifiquen la seva localitat natal (*La parra*, *Lo terme*, *Un jardí i una rosa*); també els records d'una infància marcada per la guerra civil i la postguerra (*Tabaco i aiguardent* o *La iaia Maria*); i tampoc falten els homenatges a figures importants de l'àmbit cultural del Matarranya, com ara Desideri Lombarte (*La Cogulla i el Molinar*, *De la Muntanya al Cel*) i Teresa Maria Ballester, professora i activista cultural de Mont-roig (*Llàgrimes per una amiga*).

BIBLIOGRAFIA

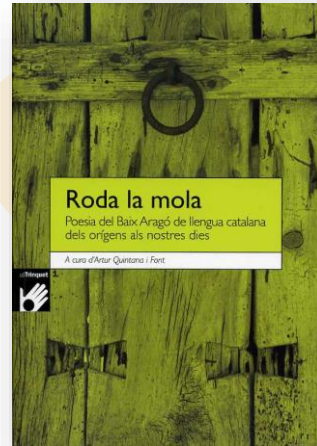
- GIRALT, Javier / MORET, M. Teresa (2020): «*La branca silenciada: Voces femeninas en la poesía de la Franja de Aragón*». *Tropelías. Revista de la Literatura y Literatura Comparada*, n. 7, pp. 142-158.
<https://papiro.unizar.es/ojs/index.php/tropelias/article/view/4657>
- MORET, Hèctor (2014): «Breu diccionari d'escriptura i escriptors contemporanis en català a l'Aragó». *Alazet*, 21, p. 33-72
<http://revistas.iea.es/index.php/ALZ/article/view/309>
- MORET, Hèctor (2022): «A propòsit de la poesia contemporània en català a l'Aragó». GIRALT, J. / NAGORE, F.: *Aragonés y catalán en la literatura de Aragón*. Zaragoza: Prensas de la Universidad de Zaragoza, pp. 187-231.
<https://zaguan.unizar.es/record/118246/files/BOOK-2022-021.pdf>
- MORET, M. Teresa (2022): «La narrativa en català a l'Aragó». GIRALT, J. / NAGORE, F. *Aragonés y catalán en la literatura de Aragón*. Zaragoza: Prensas de la Universidad de Zaragoza, pp. 234-275.
- MONCLÚS, Joaquim (2014): *La Franja de Ponent: aspectes històrics i jurídics*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
[<https://books.google.es/books?id=jsJQDwAAQBAJ&pg=PA326&lpg=PA326&dq=aurelia+lombarte+segura&source=bl&ots=okiLvX7RY1&sig=ACfU3U0kcbs3ZwlcZiLuRPBxC1mhC5ZeA&hl=es&sa=X&ved=2ahUKEwjV6Lug5ev4AhWV0YUKHZkrB3wQ6AF6BAgdEAM#v=onepage&q=aurelia%20lombarte%20segura&f=false>]
- QUINTANA, Artur (2009): *Roda la mola: Poesía del Baix Aragón de lengua catalana dels orígens als nostres dies*. Terol: Instituto de Estudios Turolenses (Lo Trinquet).
- V.V.A.A. (1993): *Memòria de la set. Antologia de la nova poesia aragonesa*. Quaderns de la Glèra 11-12. Calaceit: Associació Cultural del Matarranya-Associació de Consells Locals de la Franja-Institut d'Estudis del Baix Cinca.

VÍDEO POEMA

<https://www.youtube.com/watch?v=UmK0qQvV6U>

La iaia Maria

Per l'Empedrada avall
baixe una xiqueta corrent i cantant.
Se'n va a la vora de la iglèsia,
a una casa molt vella i molt gran.
A la voreta del foc arrupideta està.
Porte silencios als peus,
toquilla de llana, faldetes florides
i un davantal ratllat.
Té los ulls humits.
-Iaia, has plorat?
-Una mica ho fa el fum
i també de tant en tant
m'enrecordo de les meues filles
que se'n van anar per Catalunya,
i com no estic bé, les trobo a faltar.
-Anem, iaia, a prendre el sol tebiet i rosat
al Planet de l'Andrés,
està la tia Maria,
l'Encarnacion de Monja i la Soligueta.
La iaia remendea uns pantalons de pana
descolorits i vells.
Aquelles dones diuen:
-D'ací a una temporada
No sé què minjarem,
la collita del blat va anar malament,
les patagues no en parlem
i de vi molt poquet.
-Xiques -los diu la iaia- no patiu tant,
anys atràs quan la guerra,
mo'n va manar per eixos ports
i vam fer cap a Coratxà,
no teníem res i no mos vam morir de fam.
Los pobres soldats mos demanaven coses,
lo que més apreciaven ere un tros de pa.
Ho porto tot ací clavat.
-Iaia, prompte serà Nadal!
En lo vicari ensajarem villancicos,
los cantarem a missa del gall,
i per a Pasqua
ne faràs una rosca en ous i tallades

i a la Mare de Déu, a la Plana,
en les amigues mos la minjarem
a una roca assentades.
Com serà primavera
t'acompanyaré a la Grèvol.
A l'Ombrieta collirem violetes
a la voreta de l'aigua de la Fontanella.
Segarem molt blat i civada,
i per al Pilar
anirem a l'Hortet de la Bassa
a buscar les flors que més cuides,
la flor del safrà.
A la Mola el rellonge ha tocat les sis,
per Santa Bàrbera s'assome la nit.
Ella se'n va anar...
com una fulleta que l'arrastre el vent
i fa cap al mar.
Si baixares, iaia, un día d'hivern
i que estare ben ras,
aniríem les dos al Planet de l'Andrés.
Pendríem lo solet tebiet i rosat,
tu te quedaries allí remendant,
jo me n'aniria a jugar
per l'Empedrada amunt corrent i cantant.

Roda la mola, p. 134-135

ENLLAÇOS

- ***Temps de Franja***

https://issuu.com/temps_de_franja/docs/tdf121web

<http://www.ascuma.org/wordpress/wp-content/uploads/2009/11/temps-de-franja80.pdf>

- **Revista *Plana Rasa***

<https://studylib.es/doc/5802566/revista-plana-rasa-n%C2%BA-36>

<https://studylib.es/doc/5854622/revista-plana-rasa-n%C2%BA-37>

<https://studylib.es/doc/8228916/revista-plana-rasa-n%C2%BA-39>

<https://studylib.es/doc/5601473/revista-plana-rasa-n%C2%BA-41>

<https://studylib.es/doc/6898690/revista-plana-rasa-n%C2%BA-42>

<https://studylib.es/doc/7449605/revista-plana-rasa-n%C2%BA-43>

<http://www.monroyo.es/wp-content/uploads/sites/85/2017/01/planarasa45-web.pdf>

<https://docplayer.es/181086203-Por-fin-luz-al-final-del-tunel.html>

- **Web «Lenguas de Aragón» de la Direcció General de Política Lingüística del Govern d'Aragó**

<https://lenguasdearagon.org/las-poetas-en-nuestras-lenguas-propias-en-el-dia-de-las-escriptoras-2020/>

<https://lenguasdearagon.org/pdf/materiales/CANTEMJUNTS.pdf>